

Yazılı Sınavı

II. DÖNEM I. YAZILI SINAVI

7

Sosyal Bilgiler
7. Sınıf

SINIF: ADI-SOYADI:

Daha fazlası için
kare kodu okutunuz.

Mustafa PETEK

ÇANTA®
YAYINCILIK A.Ş.

2025/2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
SOSYAL BİLGİLER DERSİ
II. DÖNEM I. YAZILI SINAVI

Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Puan:

1. **Anayasanın 23. Maddesi**

"Herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir."

Verilen anayasa maddesinde olduğu gibi vatandaşların yerleşme ve seyahat özgürlükleri vardır. Ancak bu özgürlüğün sınırlandırılabilir olduğu durumlar da bulunmaktadır.

Yerleşme ve seyahat özgürlüğünün sınırlandırılabilir olduğu durumlar nelerdir? "iki" tanesini yazınız. (10 P.)

Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek, kamu mallarını korumak amacıyla yerleşme özgürlüğü kısıtlanabilir. Seyahat hürriyeti ise suç soruşturması ve kovuşturması sebebiyle suç işlenmesini önlemek amaçlarıyla kanunla sınırlandırılabilir.

2. İnsanoğlu yazının icadından sonra çeşitli bilgileri yazıya geçirmiş, birtakım araçları kullanarak gelecek kuşaklara aktarmıştır. Aşağıda yazının icadından günümüze kadar bilginin aktarılmasında kullanılan araçlardan bazıları hakkında bilgi verilmiştir.

Tabloda yer alan bilgilerin hangi araçlar olduğunu boşluklara yazınız. (10 P.)

a.	Mezopotamya'da kurulan Sümerlerden başlayarak diğer kültürlerin de kullandığı yazı materyalidir.	Kil tablet
b.	Hayvan derisinin işlenmesi sonucu elde edilir. ilk defa Bergamalılar kullanmıştır.	Parşömen

3. Aşağıda hakkında bilgi verilen Türk-İslam Bilim insanlarının isimlerini yazınız. (10 P.)

?

- İslam dünyasında matematiğin alt dalı olan cebir biliminin kurucusudur.
- İlk kez 0 (sıfır) rakamından bahsetmiştir.

el-Hârizmî

?

- Denizci ve coğrafyacıdır.
- "Kitab-ı Bahriye" adlı eserinde Atlas Okyanusu ve Amerika kıtasının bir kısmının haritasını çizmiştir.

Piri Reis

4. Bağdat, Abbasi Devleti'nin başkenti olduktan sonra İslam dünyasının ilim, kültür ve medeniyet merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Semerkant'ta Timur İmparatorluğu'nun hükümdarı Uluğ Bey tarafından inşa edilmiş rasathanede (gözlemevi) çeşitli gözlemler yapılmıştır. Türk-İslam devleti yöneticilerinden biri olan Gazneli Mahmut ise sarayında Birûni'yi ağırlamış ona yaptığı ve yapacağı bilimsel çalışmalarda destek olmuştur.

Bu örneklerden hareketle Müslüman devlet adamlarının bilime ve bilim insanlarına bakış açıları hakkında neler söylenebilir? Açıklayınız. (10 P.)

Müslüman devlet adamlarının bilime ve bilim insanlarına bakış açıları; destekleyici ve teşvik edici bir yapıdadır. (Bilime ve bilim insanlarına önem verilmiştir.) Bu durum, hem bilimin ilerlemesine hem de İslam kültürünün zenginleşmesine önemli katkılarda bulunmuştur.

5. Johannes Gutenberg, hareketli parçalar ile yazı baskısını Avrupa'da başlatan ilk kişidir. Gutenberg'in buluşu modern dönemin en önemli olayı ve matbaa devriminin başlangıcı olarak kabul edilir.

Matbaanın kullanılmasının faydaları neler olmuştur? Bu faydalardan "2" tanesini yazınız. (10 P.)

Kitap basım süreci hızlanmıştır. Kitap fiyatları ucuzlamıştır. Matbaanın geliştirilmesi bilginin yayılmasını sağlamıştır. Böylece halk dini, bilimsel vb. metinlere daha kolay ulaşmaya başlamıştır.

6.

Matematik ve astronomi ile ilgilenen Copernicus (Kopernik), çalışmalarını yaparken çeşitli baskı ve eleştirilerle karşı karşıya kalmış; Kilise tarafından aforoz edilme (dinden çıkarılma) ve engizisyon mahkemelerinin cezaları ile karşılaşmamak için çalışmalarını yıllarca gizli tutmak zorunda kalmıştır.

Astronomi alanlarında çalışmalar yapan Galileo Galilei ise özellikle teleskop gözlemleriyle elde ettiği bulgular sonucunda dönemin yerleşik düşüncelerine aykırı görüşler ortaya koymuştur. Galileo, aforoz edilme ve cezalandırılma korkusuyla düşüncelerini açıkça savunmakta zorlanmış, hayatının son dönemini ev hapsinde geçirmek zorunda kalmıştır.

Buna göre, Copernicus (Kopernik) ve Galileo Galilei'nin yaşadığı dönemle "özgür düşünce ortamı var mıdır? Metni özgür düşüncenin bilimsel çalışmalara etkisi kapsamında değerlendiriniz. (20 P.)

Hayır, Copernicus (Kopernik) ve Galileo Galilei'nin yaşadığı dönemde özgür düşünce ortamı yoktu. Özgür düşünce, bilimsel ilerlemenin temel koşuludur. Çünkü bilim özgür düşünce sayesinde gelişir. Bu dönemde özgür düşünce ortamının olmayışı bilimsel çalışmaları olumsuz etkilemiştir.

7. Osmanlı Devleti, toprak yönetiminde Selçuklulardaki sisteme benzer bir sistemi devam ettirmiştir. Buna göre toprağın sahibi devlettir. Fethedilen bölgelerdeki topraklar savaşta yararlılık gösteren asker ve memurlara hizmetleri karşılığı veriliyordu. Bu kişiler toprağı işleme ve vergi toplama hakkına sahip oluyordu. Bu sistemde toprak sahipleri topladıkları verginin bir kısmıyla geçinir bir kısmıyla da cebelû adı verilen atlı askerler beslerlerdi.

Buna göre hakkında bilgi verilen ve Osmanlı Devleti'nde uygulanan toprak yönetim sistemin adı nedir? Yazınız. (10 P.)

Osmanlı Devleti'nde uygulanan bu toprak yönetim sistemine "tımar sistemi" denir.

8. 19.yüzyılda teknolojinin gelişmesiyle üretimde makinelerin payı artmıştır. Bu durum olumlu ve olumsuz bir takım sonuçlara yol açmıştır.

a. Üretimde makinelerin payının artmasıyla ortaya çıkan "olumlu sonuçlar" nelerdir? (5 P.)

Üretim miktarında büyük artış olmuş ve seri üretim gerçekleşmiştir. Ürün fiyatları düşmüştür.

b. Üretimde makinelerin payının artmasıyla ortaya çıkan "olumsuz sonuçlar" nelerdir? (5 P.)

Fabrikalardan çıkan duman, atık sular ve kömür kullanımı çevre kirliliğine sebep olmuştur.

9. Vakıfların aşağıdaki çalışmalarının hangi alanla ilgili olduğunu yazınız. (10 P.)

	Yapılan Faaliyetler	Hangi Alan?
a.	Yol, köprü, kanal, kemer gibi bazı yapıların yapımını sağlamışlardır.	Ulaşım
b.	Ülkedeki medreselere destek vermişlerdir.	Eğitim

KAZANIMLAR

1.	SB.7.3.4. Temel haklardan yerleşme ve seyahat özgürlüğünün kısıtlanması halinde ortaya çıkacak olumsuz durumlara örnekler gösterir.
2.	SB.7.4.1. Bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında değişim ve sürekliliği inceler.
3.	SB.7.4.2. Türk-İslam medeniyetinde yetişen bilginlerin bilimsel gelişme sürecine katkılarını tartışır.
4.	SB.7.4.2. Türk-İslam medeniyetinde yetişen bilginlerin bilimsel gelişme sürecine katkılarını tartışır.
5.	SB.7.4.3. XV-XX. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini analiz eder.
6.	SB.7.4.4. Özgür düşüncenin bilimsel gelişmelere katkısını değerlendirir.
7.	SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar.
8.	SB.7.5.2. Üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir.
9.	SB.7.5.3. Kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rollerine örnekler verir.

SOSYALKAMPUSS

ÇANTA®
YAYINCILIK A.Ş.